

Ranko Matasović
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
10000 Zagreb
ranko.matasovic@ffzg.hr

OTUĐIVA I NEOTUĐIVA POSVOJNOST U HRVATSKOME JEZIKU

Razlika između otuđive i neotuđive posvojnosti u hrvatskome nije gramatikalizirana, no ipak je izraziva pragmatičkim pravilima, uslijed kojih se neke konstrukcije (poput posvojnoga dativa) osjećaju manje obilježenima uz neotuđivo posjedovane imenice. S obzirom na ta pravila hrvatski je u arealnom i tipološkom smislu bliži srednjoeuropskim jezicima poput njemačkoga, nego perifernim europskim jezicima poput engleskoga i irskoga.

A. Uvod

Posvojnost je univerzalna sintaktičko-semantička kategorija, koja se različitim sintaktičkim sredstvima ostvaruje u svim jezicima svijeta¹. U ovom članku bavit ćemo se posvojnim konstrukcijama unutar imenske skupine (NP), koje uvijek uključuju odnos između dva konstituenta: *possessor* (posjedovatelja) i *possessum* (posjedovanoga). Pojmove *possessor* i *possessum* teško je jednoznačno definirati, jer oni mogu stajati u logički i semantički vrlo raznolikim odnosima:

- moja ruka* – *possessum* je dio *possessor*;
- moja knjiga* – *possessum* je u posjedu *possessor*;
- moja slika* – *possessum* prikazuje *possessor*;
- moja kuća* – *possessor* živi (trajno boravi) u *possessumu*;
- moj otac* – *possessor* potječe od *possessum*, itd.

¹ O kategoriji posvojnosti iz tipološke perspektive v. npr. Seiler 1983, Golovačeva *et alii* 1989, Heine 1997.

Odakle ipak znamo da je posvojnost jedinstvena kategorija, a ne čitav niz vrlo različitih odnosa među konstituentima unutar imenskih skupina? Razlog je tomu što se u različitim jezicima svi gore navedeni odnosi izražavaju istim skupom sintaktičkih sredstava, kao što o tome svjedoče hrvatski primjeri, koji svi uključuju posvojnju zamjenicu (kojom je izražen *possessor*) i imenicu (kojom je izražen *possessum*). Bez obzira na morfosintaktičku konstrukciju koja postoji u nekom jeziku, svi se gore navedeni odnosi često izražavaju na isti način:

jukstapozicijom, kao u velškom:

ty gwyr “čovjekova kuća” / *tad gwyr* “čovjekov otac”
kuća čovjek otac čovjek

posvojnim genitivom, kao u litavskom:

vyro namas “čovjekova kuća” / *vyro tévas* “čovjekov otac”
čovjek(gen.) kuća(nom.) čovjek(gen.) otac(nom.)

ili npr. posvojnim sufiksima, kao u hetitskom:

antuhšaš pir-šet “čovjekova kuća” / *antuhšaš attaš-šiš* “čovjekov otac”
čovjek(gen.) kuća(nom.n.)-njegov(n.) čovjek(gen.) otac(nom.a.)-njegov(a.)²

Činjenica da se u tipološki najrazličitijim jezicima pokazuje isti obrazac, po kojem se sintaktički odnos *possessor*a i *possessum*a izražava na isti način, bez obzira na njihov semantički i logički odnos, dokazuje da je posvojnost kognitivno (konceptualno) jedinstvena kategorija, najvjerojatnije urođena u strukturi ljudskoga uma, i prototipski organizirana: na temelju temeljnoga odnosa između dijelova i cjeline ljudskog tijela, odnosa između najbližih krvnih srodnika, i odnosa između fizičkih predmeta u neposrednoj blizini osobe koja njima upravlja ili se njima služi, ljudski um oblikuje i druge, manje prototipske odnose između *possessor*a i *possessum*a, što se onda odražava kroz identično tretiranje semantički različitih odnosa u strukturi raznih jezika.

Pa ipak, u mnogim je jezicima svijeta kategorija posvojnosti razdijeljena na dvije potkategorije: otuđivu i neotuđivu posvojnost³. U jezicima abhasko-adigejske, austronezijske, pamanjunganske, i mnogih drugih porodica, postoje dvije različite sintaktičke konstrukcije, zavisno od toga doživljava li se odnos *possessor*a i *possessum*a kao neraskidiv, inherentan, nužan ili kao više-manje slučajan i površan. Ponovno razlika otuđive i neotuđive posvojnosti nema veze s logičkim odnosom između *possessor*a i *possessum*a, već s konceptualiziranjem njihova odnosa koji proizlazi iz naravi ljudskog uma: koliko god logički različiti bili odnosi između dvaju konstituenata u izrazima *moje ime*, *moj otac* i *moja ruka*, svi se ti izrazi izražavaju konstrukcijama za neotuđivu posvojnost, dok se odnosi konstituenata u izrazima *moja knjiga*, *moja kuća* i *moje mišljenje* izražavaju konstrukcijama za otuđivu posvojnost.

² Hetitski ima dva roda: n. = *neutrum*, a. = *animatum*.

³ O opreci otuđive i neotuđive posvojnosti v. Matasović 2001: 136, Golovačeva *et alii* 1989: 8.

U pamanjunganskom jeziku *guugu yimidhirr* (Queensland, Australija) imenice koje su otudivo posjedovane stoje u dativu (s nastavkom *-bi/-wi*)⁴, dok se neotudiva posvojnost izražava običnom jukstapozicijom dviju imenskih skupina, bez ikakvog padežnog nastavka. Odatle razlika u načinu kako se konstruiraju izrazi “dječakova ruka” i “dječakova kuća”:

yarrga *mangal* *munhi* “dječakova ruka je crna”
dječak ruka crna

yarrga-wi *bayan* *munhi* “dječakova kuća je crna”
dječak-dat. kuća crna

Imenice koje se doživljavaju kao neotudivo posjedovane, u jezicima koji poznaju gramatičku razliku otuđive i neotuđive posvojnosti, obično su imenice za dijelove tijela i organe, imenice za najbliže srodnike (otac, mati, braća i sestre, djeca), imenice koje označuju pojmove kao “ime”, “duša”, i slično. Međutim, u raznim jezicima granice između te dvije skupine imenica povučene su na različite načine. Primjerice, u već spomenutom jeziku *guugu yimidhirr* imenice za dijelove tijela shvaćaju se kao neotuđivo posjedovane, ali imenice za bliske srodnike otuđivo su posjedovane. Stoga se posvojna konstrukcija u kojoj je *possessum* “majka” konstruira s *possessumom* u dativu (Haviland 1979: 199):

yarrga-wi *ngamu* “dječakova majka”
dječak-dat. majka

Ovu fluidnost granice između otuđive i neotuđive posvojnosti valja imati na umu kada pristupamo pitanju – postoji li ta opreka i u hrvatskome? Tipološko proučavanje pokazuje nam da se i u jezicima gdje je opreka otuđivosti i neotuđivosti gramatikalizirana ona može ostvariti na različite načine.

B. Neotuđiva posvojnost kao pragmatička pojava

U hrvatskome jeziku, kao i u ostalim indoeuropskim jezicima, razlika između otuđive i neotuđive posvojnosti nije gramatikalizirana⁵; to znači da se za obje vrste posvojnosti upotrebljavaju iste gramatičke konstrukcije, te da je svaka konstrukcija koja je pravilna za odnos otuđive posvojnosti u principu pravilna i za odnos neotu-

⁴ V. Haviland 1979: 171 i dalje.

⁵ Gramatičko razlikovanje otuđive i neotuđive posvojnosti donekle je razvijeno samo u nekim kafirskim jezicima, npr. u jeziku kati (Golovačeva *et alii* 1989: 24), gdje se imenice koje znače srodstva konstruiraju s *possessorima* koji dobivaju posvojne sufikse, dok sve ostale imenice tvore posvojne pridjeve sa sufiksom *-sti*: usp. *pivéze tot-is* “mladićev otac”, dosl. “mladić otac-mu”, spram *yúšesti dušt* “divova ruka” (*yúše* “div”); u jeziku kati imenice za srodstva slijede dakle *Head-marking* obrazac (u smislu Nichols 1986), dok druge imenice posvojnost izražavaju *Dependent-marking* obrascem.

dive posvojnosti. Međutim, budući da se ta dva tipa posvojnosti ipak konceptualno razlikuju, razlike među njima očituju se u većoj obilježnosti, odnosno većoj ili manjoj prihvatljivosti pojedinih konstrukcija koje se primarno vežu za jedan od ta dva tipa. Razlika između otuđive i neotuđive posvojnosti očituje se dakle u hrvatskome prije svega na *pragmatičkoj* razini, i to tako da je o ta dva tipa posvojnosti moguće formulirati sljedeća pravila:

1. Kod neotuđivo posjedovanih imenica u hrvatskome se u pragmatički i stilistički neobilježenim iskazima izostavlja posvojna zamjenica *moj* i povratno-posvojna zamjenica *svoj*, jer se podrazumijevaju.

<i>Vidio sam oca.</i>	<i>!Vidio sam svojeg oca.⁶</i>
<i>Išao sam s majkom u kino.</i>	<i>!Išao sam sa svojom majkom u kino.</i>
<i>Slomio sam nogu.</i>	<i>?Slomio sam svoju nogu.</i>
<i>Razbio je glavu.</i>	<i>?Razbio je svoju glavu.</i>

2. Kod neotuđivo posjedovanih imenica (osobito za dijelove tijela) u hrvatskome se u pragmatički i stilistički neobilježenim iskazima posvojne zamjenice zamjenjuju posvojnim dativom lične zamjenice koja se odnosi na *possessora*:

<i>Slomila mu je srce.</i>	<i>*Slomila je njegovo srce.</i>
<i>Izbio mu je oko.</i>	<i>*Izbio je njegovo oko.</i>
<i>Pogladio ti je čelo.</i>	<i>?Pogladio je tvoje čelo.</i>
<i>Dodirnuo joj je lice.</i>	<i>!Dodirnuo je njezino lice.</i>

Kod neotuđivo posjedovanih imenica za srodstva moguće su obje konstrukcije, ako su *possessori* zamjenički:

<i>Vidio sam ti oca.</i>	<i>Vidio sam tvojeg oca.</i>
<i>Poljubio sam mu sestru.</i>	<i>Poljubio sam njegovu sestru.</i>

Ako je *possessor* imenički, konstrukcija s posvojnim dativom jako je obilježena:

<i>!Sreo sam Marku oca.</i>	<i>Sreo sam Markova oca.</i>
<i>!Ivan je Ani izudario brata.</i>	<i>Ivan je izudario Aninog brata.</i>

⁶ U ovom radu koristim sljedeće konvencije: ! označava pragmatički ili stilistički obilježen iskaz, ? označuje izraz dvojbene gramatičnosti, koji neki govornici ne prihvaćaju ili ga smatraju "čudnim", a * označava negramatičan izraz.

Kod otuđivo posjedovanih imenica manje je obilježena konstrukcija s posvojnomo ili povratno-posvojnomo zamjenicom; konstrukcija s posvojnomo dativom često je nemoguća:

<i>Uzeo sam tvoj novac.</i>	? <i>Uzeo sam ti novac.</i> ⁷
<i>Pročitao sam tvoju knjigu.</i>	? <i>Pročitao sam ti knjigu.</i>
<i>Vozio sam tvoj bicikl.</i>	? <i>Vozio sam ti bicikl.</i>
<i>Njegov auto je Renault.</i>	? <i>Auto mu je Renault.</i>
<i>Izvadio je svoju udicu iz mora.</i>	! <i>Izvadio si je udicu iz mora.</i>
<i>Prihvatio sam njegovo mišljenje.</i>	* <i>Prihvatio sam mu mišljenje.</i>

Kao što pokazuje posljednji primjer, kod otuđivo posjedovanih apstraktnih imenica konstrukcija s posvojnomo dativom obično je nemoguća. Redovito je to slučaj s apstraktnom odnosom posvojnosti između glagolske imenice i subjekta i objekta u nominalizacijama:

<i>Markov dolazak.</i>	* <i>Dolazak Marku.</i>
<i>Krunidba kralja Artura.</i>	* <i>Krunidba kralju Arturu.</i>

Neke apstraktne imenice koje izražavaju neotudivo posjedovane pojmove (npr. *ime*, *duša*) dopuštaju (ili čak favoriziraju) konstrukciju s posvojnomo dativom, osobito ako je *possessor* zamjениčki:

<i>Ivanovo zdravlje je narušeno.</i>	<i>Ivanu je zdravlje narušeno.</i>
! <i>Zapamtio sam tvoje ime.</i>	<i>Zapamtio sam ti ime.</i>
! <i>Poznajem tvoju dušu.</i>	<i>Poznajem ti dušu.</i>

Lako je pokazati da mogućnost upotrebe konstrukcije s posvojnomo dativom nije određena samo neotudivom posvojnošću, već i značenjem i valencijom glagola u rečenici; uz prijelazne glagole, osobito glagole koji znače fizički dodir ili percepciju, konstrukcija s posvojnomo dativom znatno je prirodnija nego uz neprelazne ili povratne glagole:

<i>Dodirnuo sam Marti ruku.</i>	<i>Dodirnuo sam joj ruku.</i>
	<i>Dodirnuo sam njezinu ruku.</i>
? <i>Pjevao sam mu sa sestrom u zboru.</i>	<i>Pjevao sam s njegovom sestrom u zboru.</i>
* <i>Mislio sam joj na kosu.</i>	<i>Mislio sam na njezinu kosu.</i>
* <i>Sjetio sam se Ani očiju.</i>	<i>Sjetio sam se Aninih očiju.</i>

⁷ Ovaj je primjer prirodniji u značenju “uzeo sam novac za tebe”; u značenju “uzeo sam tvoj novac” moguć je, ali stilski obilježen, a nosi i dodatnu nijansu adverbativnog značenja (“uzeo sam tvoj novac na tvoju štetu, primjerice na kartama”).

Budući da razlika otuđive i neotuđive posvojnosti u hrvatskome nije gramatikalizirana, granica između otuđivih i neotuđivih posvojnih konstrukcija vrlo je fluidna i teško određiva jednoznačnim pravilima. Stoga se i upotreba posvojnog dativa, koja je tipična za neotuđivu posvojnost, prenosi na izraze s otuđivo posjedovanim imenicama, no tada takve konstrukcije obično dobivaju značenje bliže povezanosti *possessora* i *possessuma* nego u konstrukcijama bez posvojnoga dativa. Stoga primjer:

*Ivan je Ani dodirnuo kapu.*¹

može značiti samo da je kapa dodirnuta dok je bila na Aninoj glavi; ako kapa leži na stolu, upotrijebit će se konstrukcija tipična za otuđivu posvojnost, bez posvojnog dativa:

Ivan je dodirnuo Aninu kapu.

Kod nekih glagola upotreba otuđivo posjedovane imenice ili zamjenice u dativu *ne može* imati posvojno značenje; rečenica *Pjevao sam ti pjesmu* ne znači “Pjevao sam tvoju pjesmu”, već “Pjevao sam pjesmu za tebe, u tvoju korist”; stoga posvojni dativ treba razgraničiti od dativa koristi, čime ćemo se pozabaviti u sljedećem odjeljku.

C. Sintaktičke posljedice

U kakvom je odnosu posvojni dativ s ostalim upotrebama dativa kao padeža? U hrvatskome imenske riječi stoje u dativu:

a) Kada glagol zahtijeva obveznu dopunu: *Ana je dala knjigu učitelju*; tu je dativ padež daljega objekta, te imenska skupina u dativu predstavlja jezgreni argument glagola⁸. Slični su glagoli poput *vjerovati*, čija je obvezna dopuna u dativu.

b) Kada glagol dopušta dopunu koja se može izostaviti: *Ana je skuhala ručak mužu*; tu je dativ padež izvanjezgrenoga argumenta koji ne predstavlja obveznu dopunu glagola, jer se može izostaviti⁹: *Ana je skuhala ručak*.

c) Osobitost je posvojnoga dativa da se ne može izostaviti, ali ipak ne predstavlja obveznu dopunu glagola u njegovoj leksičkoj reprezentaciji: *Ana je slomila srce Ivanu*; **Ana je slomila srce*. Rečenica *Ana je slomila srce* gramatička je samo u posve drugoj interpretaciji od one na koju se prvo pomišlja u rečenici *Ana je slomila srce Ivanu*. Glagol *slomiti* pak ne zahtijeva obveznu dopunu u dativu, stoga valentnost toga glagola ne može biti razlog neprihvatljivosti rečenice **Ana je slomila srce*. S druge strane, budući da se po pravilu (1) zamjenice *moj* i *svoj* mogu izostaviti kada se odnose na neotuđivo posjedovane imenice, prihvatljiva je rečenica:

⁸ Pojam sintaktičke jezgre koristim u smislu koji je uobičajen u Gramatici uloga i referenci (*Role-and-Reference Grammar*) i sličnim funkcionalističkim teorijama (v. npr. Van Valin & LaPolla 1997).

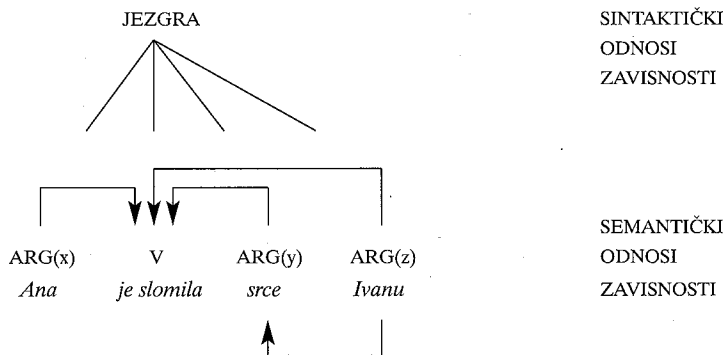
⁹ Postoje i dvoznačni slučajevi, gdje o interpretaciji ovisi je li dativom označen jezgreni ili izvanjezgreni konstituent, npr. *Ti si se meni veselio* (usp. Katičić 1986: 103).

Ana je slomila ruku.

ali samo u interpretaciji *Ana je slomila svoju ruku.*

Radi se o tome da je *possessor*, ukoliko je različit od prvoga lica jednine, obvezna dopuna neotuđivo posjedovane imenice *srce*, te je od nje semantički zavisian; zbog pravila (2) *possessor* se ostvaruje u posvojnome dativu, koji se u rečenici pojavljuje kao dopuna glagola *slomiti*. Na ovom primjeru vidimo složenu međuigru semantičkih, sintaktičkih i pragmatičkih pravila u ostvarivanju opreke između otuđive i neotuđive posvojnosti u hrvatskome.

Leksička reprezentacija glagola *slomiti* je dakle *slomiti'* (x, y), pri čemu se, kao kod drugih hrvatskih prijelaznih glagola (x) ostvaruje kao subjekt u nominativu, a (y) kao objekt u akuzativu; međutim, ako je (y) neotuđivo posjedovana imenica, primjenjuje se pravilo kojim se leksička reprezentacija glagola mijenja, te on prima treći argument u dativu i postaje ditranzitivian: *slomiti'* (x, y, z):

U teorijskom smislu ovo je preklapanje sintaktičkih i semantičkih zavisnosti u rečenici izuzetno zanimljivo. Njime se objašnjava zašto je u navedenom primjeru nemoguće izostaviti imensku sintagmu koja označuje *possessor* u dativu, premda leksička reprezentacija glagola *slomiti* ne zahtijeva obavezni argument u dativu. Svaka sintaktička teorija mora moći prikazati ovakvu vrst utjecaja značenja koje nije specificirano u leksičkoj reprezentaciji pojedinih leksema, već se ostvaruje na razini sintagme (u našem slučaju na razini imenske skupine), na sintaktičke odnose u rečenici¹⁰.

¹⁰ Golovačeva *et alii* (1989: 185) pogrešno zaključuju da je dativni izraz u takvim konstrukcijama zavisian "ot celogo glagol'no-imennogo sočetanija v celom"; radi se o tome da je zavisnost od glagola sintaktička, no zavisnost od imenske skupine je semantička. Ruski autori također griješe kada tvrde (*ibid.*: 188) da su u hrvatskome rečenice s posvojnim dativom posve sinonimne rečenicama s posvojnim zamjenicama – *upropastiti si zdravlje* naime predstavlja neobilježenu konstrukciju u usporedbi s konstrukcijom *upropastiti svoje zdravlje*, koja ima izrazito kontrastivni smisao ("upropastiti svoje zdravlje, a ne zdravlje nekoga drugoga").

D. Tipološka i arealna razmatranja

Posvojne se zamjenice kod neotudivo posjedovanih imenica ne izostavljaju samo zbog zalihosnosti, već je doista potrebno formulirati sintaktičko-pragmatičko pravilo o njihovu izostavljanju. Da se radi samo o zalihosnosti, ne bismo mogli objasniti zašto se u mnogim europskim jezicima posvojne zamjenice upravo *moraju* upotrijebiti uz neotudivo posjedovane imenice, npr. u engleskom i francuskom:

<i>I saw my father.</i>	<i>!I saw father.</i>
<i>I went to the cinema with my mother.</i>	<i>?I went to the cinema with mother.</i>
<i>I broke my leg.</i>	<i>*I broke (the) leg.</i>
<i>J'ai vu mon père.</i>	<i>*J'ai vu père.</i>
<i>Je suis allé au cinéma avec ma mère.</i>	<i>*Je suis allé au cinéma avec (la) mère.</i>
<i>J'ai cassé mon pied.</i>	<i>?J'ai cassé le pied.</i>

Posve identična pravila o upotrebi posvojnih zamjenica uz neotudivo posjedovane imenice postoje u irskom i velškom. Hrvatski je dakle, zajedno s većinom slavenskih jezika, s obzirom na izražavanje neotudive posvojnosti tipološki različit u odnosu prema zapadnoeuropskim jezicima.

Slična se arealno-tipološka opreka očituje i u upotrebi posvojnog dativa za neotudivo posjedovane imenice; bez obzira na to izražavaju li jezici padežne odnose morfološki (padežnim nastavcima) ili sintaktički (adpozicijama), gotovo u svim srednjoeuropskim jezicima neotudiva se posvojnost može izraziti konstrukcijama s posvojnim dativom¹¹. U perifernim jezicima Europe (a osobito u jezicima Zapadne Europe), takve su konstrukcije nemoguće.

Stoga, primjerice, u njemačkome, kao i u ruskome, imamo konstrukcije posve homologe hrvatskima¹²:

Er hat ihm den Kopf geschlagen.
Rozbil emu glavu.
Razbio mu je glavu.

¹¹ O arealnoj distribuciji posvojnih konstrukcija u Europi v. König & Haspelmath 1999. Vezu posvojnoga dativa i neotudive posvojnosti u staroruskom uočio je i R. Marojević (1983: 61).

¹² U nekim su jezicima konstrukcije s posvojnim dativom još proširenije nego u hrvatskome, i nisu tipične samo za odnos neotudive posvojnosti; Golovačeva *et alii* (1989: 185 i dalje) ističu da je u češkom upotreba posvojnog dativa rasprostranjenija nego u drugim slavenskim jezicima, no to se po primjerima koje navode ne može razabrati. Čini se, međutim, da je posvojni dativ osobito raširen u rumunjskome, i to daleko izvan sfere neotudive posvojnosti. Ukoliko su vjerodostojni primjeri koje navode Golovačeva *et alii* (1989: 186), u rumunjskom se može reći *imi plimb și ciinele* "odvest ću svojeg psa u šetnju" (dosl. "odvest ću si psa u šetnju").

S druge strane, u perifernim jezicima kao što su engleski i irski, takve su konstrukcije nemoguće; mora se upotrijebiti posvojna zamjenica (ili posvojni genitiv za imeničke *possessore*):

engleski: *He broke the head to him. : *He broke his head.*
on razbio je čl. glava njemu on razbio je njegova glava

irski: *Do bhris sé an ceann dó. : *Do bhris sé a cheann.*
razbio je on čl. glava njemu razbio je on njegova glava¹³

Možemo zaključiti da se i s obzirom na ovu arealno-tipološku opreku hrvatski pokazuje pripadnikom srednjoeuropskoga jezičnog saveza.

Literatura

- Golovačeva, A. V. *et alii* (1989) *Kategorija posessivnosti v slavjanskix i balkanskix jazykax*, Moskva: Nauka.
- Haviland, J. B. (1979) How to talk to your brother-in-law in Guugu Yimidhirr, in: T. Shopen (ur.) *Languages and their Speakers*: 161–240, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Heine, B. (1997) *Possession: Cognitive Sources, Forces, and Grammaticalization*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Katičić, R. (1986) *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: JAZU – Globus.
- König, E. & Haspelmath, M. (1999) Der europäische Sprachbund, in: *EuroLinguistik. Ein Schritt in die Zukunft*: 111–128, Wiesbaden: Harrassowitz.
- Marojević, R. (1983) *Posesivne kategorije u ruskom jeziku, u svome istorijskom razvitku i danas*, Beograd: Filološki fakultet.
- Matasović, R. (2001) *Uvod u poredbenu lingvistiku*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Nichols, J. (1986) Head-Marking and Dependent-Marking Grammar, *Language*, 62: 56–119.
- Radovanović, M. (1990) O “gramatici neotudive posesije” i “implicitnoj obaveznoj determinaciji”, u: M. Radovanović, *Spisi iz sintakse i semantike*: 107–113, Novi Sad: Dobra vest.
- Seiler, H. (1983) *Possession as an operational dimension of language*, Tübingen: Günther Narr.
- Van Valin, R. & LaPolla, R. (1997) *Syntax. Structure, Meaning, and Function*, Cambridge: Cambridge University Press.

¹³ U irskom je moguća i konstrukcija s prijedložnim izrazom umjesto posvojne zamjenice: *Do bhris sé an ceann aige*, dosl. “razbio je glavu kod njega” = “razbio mu je glavu”.

ALIENABLE AND INALIENABLE POSSESSION IN CROATIAN

Summary

The distinction alienable vs. inalienable possession is not grammaticalized in Croatian, since the same constructions can be used to express both types of possession. However, this typologically well attested distinction can be expressed in Croatian as well, if one takes into account that certain constructions (such as dative of possession) are pragmatically favored by the constructions with inalienably possessed NPs. With respect to this, Croatian is similar to many other languages of Central Europe, such as German, and very different from the peripheral languages, such as English or Irish.

Ključne riječi: neotudiva posvojnost, otudiva posvojnost, arealna lingvistika, jezici Europe, sintaktička tipologija, pragmatika

Key words: inalienable possession, alienable possession, areal linguistics, languages of Europe, syntactic typology, pragmatics